

DeSantisi iz našeg sokaka

Rade Dragojević

čet, 28/09/2023 - 08:23

Zagrebački gradonačelnik Tomislav Tomašević i dogradonačelnica Danijela Dolenc na konferenciji o odrastu

Foto: 9th International Degrowth Conference / Facebook

Najprije je bio rat protiv droga (War on Drugs). Njega je početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća pokrenuo tadašnji američki

predsjednik Richard Nixon jer da je bio zgranut heroinskom epidemijom koja je zavladała među američkim vojnicima u Vijetnamu, pa je tako kanio tome stati na kraj.

Kasnije će se pojaviti i druge verzije o motivu za ovu prohibicijsku mjeru republikanskog predsjednika. Recimo, ona koja kaže da je Nixon na takav način htio smanjiti politički utjecaj koji je stizao iz njemu i republikancima glavnih oporbenih formacija – iz tabora protivnika rata i iz pokreta crnačkih radikala. Neki su to tada nazivali i "novim Jimom Crowom", a John Ehrlichman, bivši Nixonov savjetnik, novinarima je 1994. pokušao [ukazati](#) na prave motive rata protiv droga: "Nixonova kampanja 1968. i Bijela kuća nakon toga, imale su dva neprijatelja: antiratnu ljevicu i crnce. Razumijete što govorim? Znali smo da ni crnce ni protivnike rata ne možemo obespraviti samo tako. Ali smo zato natjerali javnost da hipije povezuje s marihuanom, a crnce s heroinom. Nakon toga smo i jedne i druge mogli lakše teretiti za teška kriminalna djela, i tako podlokavali te zajednice. To nam je također omogućilo da im hapsimo vođe, pretresamo domove, prekidamo sastanke i iz večeri u večer ih ocrnjujemo u televizijskim vijestima. Jesmo li pri tome znali da lažemo o drogama? Naravno da jesmo."

Nakon Nixonovog svetog rata protiv Crnih pantera, Pokreta za ljudska prava, hipija i hašomana uslijedio je jednako takov sveti rat protiv terorizma (War on Terror) koji je lansiran nakon napada na SAD 2001. i koji se proširio globalno. Na kraju se rat protiv terorizma, nakon što je muslimanski svijet američkim bombardmanom uspješno curiknut u kameno doba, povukao u vlastito dvorište i tamo se premetnuo u teroriziranje domicilnog stanovništva, doduše ne tako dramatično kao što se to dalo vidjeti u Iraku i Afganistanu. Jedan od tih načina teroriziranja zadobio je oblik rata protiv woke ideologije (War on Woke).

U tom ratu oni stari Nixonovi rivali u vidu antiratnih i crnačkih aktivista i dalje slove kao neprikosnoveni neprijatelji, ali je u ovoj novoj inačici fronta protiv "američkog načina života" bitno proširena na meksičke migrante, profesore sociologije, pretile (jer se hrane pomoću socijalnih bonova), Greta Thunberg, *drag queenove*, pomahnitale prosvjetitelje, na sve one koji oko vrata nose *palestinku*, kao i na sve ostale ovdje nespomenute "social justice wariorre".

Tu novu kampanju, iako je sam nije tako imenovao, pokrenuo je bivši predsjednik Trump. Njegovi nasljednici u Republikanskoj stranci upravo su joj dali ime i razradili nove strategije djelovanja. Najagilniji *antiwoke* križar trenutačno je floridski guverner Ron DeSantis, vjerojatni republikanski kandidat na američkim predsjedničkim izborima sljedeće godine i desni populist nafutran svom onom dobro poznatom političkom patologijom (antivakser, sinofob /upravo je četirima školama na Floridi zabranio donacije iz Hong Konga, jer da je to način ulaska kineskog komunizma na

američko tlo na mala vrata/, obiteljaš, neomakartist, cenzor, negator klimatskih promjena). DeSantis je o tome sam [rekao](#): "Dakle, vodit ćemo rat protiv woke kulture u obrazovanju, borit ćemo se protiv toga u korporacijama, borit ćemo se protiv kulture otkazivanja u hodnicima Kongresa. Nikada, baš nikada se nećemo predati woke rulji."

Floridski gubernator ne samo retorički, nego i posve konkretno radi na svojoj agendi. Tako je donio nekoliko zakona kojima je ograničio ili zabranio poduke u školama o tamnim stranama američke povijesti kao što je rasizam, zatim je zabranio maloljetnicima da se u školama deklariraju kao transrodne osobe, tim i takvim odlukama dao je također velika prava roditeljima da neznačajki prtljaju po kurikulumu i sl. Paranoičnom republikanskom guverneru neprijatelji su i tzv. zelene obveznice. Njima bi se trebalo financirati održivo investiranje i zelena ulaganja. Međutim, DeSantis je proljetos potpisao zakon kojim državnim službama i penzionim fondovima u Floridi zabranjuje da javni novac ulažu u te obveznice, jer, kako [kaže](#): "Želimo da djeluju kao vjerovnici, a ne da nas vozaju na ideološkom ringišpilju." Posebno je bizarno u toj odluci to što je Florida jedna od onih američkih država koja je klimatskim promjenama možda i najviše izložena.

Samo da to prisposodobimo ovdašnjim prilikama. Zagrebački holding je ljetos odlučio neke svoje projekte – odvajanje otpada i povećanje udjela obnovljive električne energije – isfinancirati tako prikupljenim kapitalnim fondom. Zasad negativnih reakcija na izdavanje obveznica za održivo poslovanje još nema, što ne znači da u skoroj budućnosti neki domaći DeSantis neće zagrmjeti protiv ovog primjera podrške cirkularnoj ekonomiji. Trenutačno se komentatorska mrzovolja, kad su odluke zagrebačke uprave u pitanju, iscrpljuje svađom oko Lunarovih grafitnih maca u Masarykovej, komentarima o neviđenom skandalu oko kosidbe otave, prokazivanjem navodne urote Grada protiv auto-prometa, a i fama o misterioznom sindikatu biciklista uzima maha.

Prije desetak godina anti-woke virus proširio se i u nas. Najprije na područja obrazovanja i obitelji koja tradicionalno predstavljaju glavno ideološko bojno polje na kojem se sukobljavaju pro-life kršćanski tradicionalisti i sekularni modernisti. Sporilo se, kao što je poznato, oko definicije braka, uvođenja seksualnog odgoja u školi te oko prava na pobačaj i na medicinski potpomognutu oplodnju. Sve su ove teme [vrhunile](#) u referendumskoj inicijativi za "simboličko posvećivanje braka u Ustavu kao zajednice muškarca i žene", a glavni promotor te definicije jest udruga "U ime obitelji". Ta tematika u ovdašnjem kulturnom ratu nije posve nestala, ali je malkice izgubila na žestini. Danas se uglavnom svela na subotnje klečavce i poruke koje se odande šalju – sve na tragu ideja koje proklamira guru alternativne desnice Jordan Peterson – o krizi muškosti i opasnostima koje vrebaju od feminizma. Stvari će se svakako u narednom periodu

intenzivirati zbog predstojećih izbora, ali su u međuvremenu domaći svjetonazorski sukobi upotpunjeni nekim novim sadržajima, a prežvakavaju se i neke stare teze. Izdvojit ćemo iz svakog od ova dva sektora po jedan primjer – odrast kao ideološka podloga ekološkoj politici i zaštita jezika od stranih utjecaja.

Kad je riječ o odrastu, ideja je to s kojom se šira javnost upoznala tek početkom ovog rujna kad je u Zagrebu održana međunarodna konferencija o praksama održivosti u svakodnevicu. Gradska vlast je konferenciju sponzorirala, a neki oko gradonačelnika su bili i aktivni sudionici skupa. Nije trebalo dugo da bujica komentara cijelu stvar otpiše kao običnu marksističku ujdurmu. Tako komentator Jutarnjeg Gojko Drljača panično [započinje](#) tekst: "Nomenklatura političke stranke Možemo! pokušava u Zagreb uvesti novu ideologiju koja oživljava stare ideje Karla Marxa...", da bi tekst završio banalizirajući: "Je li bilo bolje da su okupljeni na velikoj međunarodnoj konferenciji kosili travu u zapuštenim parkovima ili skupljali smeće oko gradskih kontejnera, drugo je pitanje." Isti komentator će u svom drugom tekstu [priznati](#) da pojma nema što je to odrast (nikad čuo dotad), ali nema veze, dovoljno je samouvjeren da ustvrdi kako njegovim tekstom otpočinje, ni manje ni više nego javna rasprava na tu temu. U drugom korporativnom glasilu [zaključuju](#) da se "cijeli koncept vrlo brzo pretvara u neomarksističku paradigmu: preraspodjela sredstava, pretpostavka da kapital nije nužan za rast, promjena vlasničke strukture, udruženi rad i slično, što je djelomično već viđeno u vrijeme Jugoslavije, ali se pokazalo neodrživim." Daljnji komentari još su veće ludorije, ali su manje-više svi na tragu ideja DeSantisa koji ekološke teme redovito neupućeno svodi na negiranje ljudske uloge u klimatskim promjenama, [šaljući](#) pri tome poruku da se "znanstvenicima ne smije vjerovati".

To da se ignoranti rado i često upleću u javne diskusije – kao što je to u slučaju odrasta – a da pri tome ne posjeduju ni onaj potrebni minimum poznavanja materije, niti se uspijevaju makar malo koncentrirati na pojedinu temu, nije nikakva iznimka, a ni novost. Štoviše, pravilo je. Recimo, županijski članovi Domovinskog pokreta iz južne Hrvatske tako su nedavno zatražili da se lektire počiste od naslova koji školsku djecu izlažu seksualnom sadržaju. Pa su tu završile knjige autora poput Murakamija, Olje Savičević Ivančević ili Zorana Ferića. Već prema njihovoj argumentaciji jasno je da su domovinci hrvatski često markirali, a kad se još javio i jedan njihov facebook adorant i kad je dodao da on osobno sve to podržava iako i nije baš previše čitao knjige, postali su jasni dometi onakvog tipa javne rasprave na koju tako samozadovoljno poziva Gojko *nikad čuo dotad* Drljača.

Već smo polako prešli na drugu temu – kulturu. Glavna forca ovog ljeta tamo bio je prijedlog novog Zakona o jeziku. Riječ je o prežvakavanju jedne stare teme, ali uvijek zapaljive među domaćim šovenima. U svakom slučaju, intelektualci iz Matice hrvatske

prijedlog su napisali i poslali ga HDZ-u. Sva je prilika da će i biti usvojen, a što prijedlog konkretno sadrži zainteresirana javnost već manje-više zna. Stvar se svodi na to da se dosadašnje praktično raskušivanje hrvatskog jezika od zaraznih klica susjednih jezika, prije svega srpskog, sada konačno i ozakoni. Ovdje valja zabilježiti izjavu jednog od dva književnička društva, onu Hrvatskog društva pisaca, u kojoj [stoji](#): "Jedna od posljedica ovakvog Zakona bila bi da, ionako prisutna, diskriminatorna politika financiranja otkupa knjiga – dobije potpuni legitimitet. Time bi javne knjižnice izgubile svaku mogućnost nabavke knjiga srpskih, crnogorskih i bosanskohercegovačkih autora jer nisu na hrvatskom jeziku – a koje je besmisleno prevoditi... Čistke knjižnične građe smo u nedavnoj povijesti već imali, impulzivne i brutalne, a nove bi bile profinjeno zapakirane u pozivanje na odredbe Zakona... Izražavamo čvrsto protivljenje jezičnoj politici zasnovanoj na ideologiji podjela i ograničavanja, jer bi dovela do zatvaranja hrvatskog jezika prema drugim, potpuno razumljivim jezicima iz susjedstva, a time i prema društvima s kojima u velikoj mjeri dijelimo život." Ili kako je nešto ranije, a na sličnu temu, na stranicama ovog portala [prokomentirao](#) Mate Kapović: "Jezik se ne može odvojiti od politike. Kada je došlo do rata u društvu, došlo je i do rata u jeziku. Tako je izbacivanje 'srbizama' u hrvatskom jeziku, zapravo etničko čišćenje jezika. Nacionalizam u društvu je purizam u jeziku."

Ovdašnji jezični purizam je, kako rekosmo, stara tema, i da su Hrvati po pitanju jezika iskompleksirani i da se osjećaju vječno ugroženima, i to se već odavno zna. Međutim, ovaj puta iz tog je kuta stiglo nešto iznenađujuće. Ali, najprije da riječ-dvije kažemo o onome što nas nije iznenadilo. Posve očekivan je prijedlog Zakona koji bi jezik rado policizirao. Tako se htjelo oduvijek. Novo nije ni to kad s iste adrese, dakle iz Matice hrvatske, stiže poziv da se Srbe deratizacijski eliminira (slučaj Stojan), jer da su se drznuli dirnuti u neupitnu dubrovačku književnost. To valjda zato da se uoči donošenja zakona teren očisti u potpunosti. Međutim, sve to antisrpstvo, sad već pomalo otrcano i dosadno, odavno spada u klasični šovinistički asortiman.

Iznenadjenje stiže s neočekivane strane. Znamo da se u nas već dugo provodi natječaj za nove hrvatske riječi. Recimo, ove smo godine naš jezik obogatili s novim naramkom leksičke mrtvorodenčadi, kao što su izazor (retrovizor), krugotok (kružni tok), prestrujnik (strujni adapter) ili pridatak (plug in). Moguće je da će novim zakonom ova hobistička rabota nekolicine dokonih jezikoslovaca postati obvezujuća. Ali, o tom potom. Međutim, da nas braća Srbi po tom pitanju kane slijediti, a možda u budućnosti i prestići, nešto je što se, svakako, nije očekivalo. Odnedavno se, dakle, i u Srbiji biraju nove srpske riječi. Konkurs je upravo završio, među favoritkinje [izdvojile](#) su se sljedeće riječi: čedobdenje (bejbisiting), resaviti (copy-paste), čudnoljublje (fetiš), pletenjak (džemper), duhoklonuće (depresija) i beztebnost (stanje bez tebe). Uh, kako hrvatski! Na ovo bi se uzbudila kompletna redakcija

"Jezika", sa sve članovima Glavnog odbora Matice te Stjepanom Babićem pride, samo da je ovaj kojim slučajem preživio koronu. Kad sam to kazao kolegi, ovaj se nasmijao: tko pa njih ugrožava? Što su i Srbi poustašili? I fakat, dobro pitanje. Ispada da neka direktna ugroza za pojavu naci-kulture ne mora nužno postojati. Npr. Srbi su problem za Hrvatsku jednako nepostojeći kao otprilike i maoizam za Ameriku.

Svejedno se ovdje donosi zakon protiv srbizama u jeziku, a tamo floridska vlast izvlašćuje sumnjive Kineze. Iako je odrast koncept kojim se predlažu tek blage amelioracijske mjere, u toj ideji domaća javnost ne vidi ništa drugo doli povratak komunističke i jugoslavenske tiranije. Iako sekta ima više u biblijskim tekstovima nego u cijeloj domaćoj proznoj produkciji, problem Čipinoj stranci ne predstavlja vjeronaučna lektira, recimo Prva poslanica Korinćanima, koja je puna nevjernica, udovica i djevica, nego lektira Kristiana Novaka gdje se spominje riječ na k.

Konstruirati *aliene* uvijek je dobro, pogotovo u predizborje.

Treći članak iz novinarskog projekta "Kultura otkazivanja ili mogu li povijesne nepravde biti otklonjene?" realizira se u okviru potpore novinarskim radovima Agencije za elektroničke medije za 2023.

najnovije

sub, 28/10/2023 - 08:53

Je li Laptalov slučaj doista dokaz da Grčka nije pravna država?

sri, 25/10/2023 - 10:12

Navodnjavanje u Hrvatskoj kao potraga za Božjom kapljicom

pon, 23/10/2023 - 10:52

Ženske udruge: Sudovi trebaju strože kažnjavati rodno uvjetovano nasilje

pon, 16/10/2023 - 09:38

Urbana revolucija i privatno vlasništvo: kakve veze ima Woody Guthrie s gradom koji je "naš"

ned, 15/10/2023 - 08:11

Snježana Banović: "Zagrljeni maštom: Blato, Basaričekova 1981. – 1990."

sub, 14/10/2023 - 09:14

MAZ-u je potrebna pomoć!

sub, 14/10/2023 - 08:42

Kako pomoći beskućnicima

sub, 14/10/2023 - 08:37

Strašna je stvarnost u kojoj djeca stradavaju, a ne fotografija koja nas na to upozorava

uto, 10/10/2023 - 10:20

Maša Grdešić: Smijeh je najbolji način borbe, jer Petkoviću i Feriću oduzima glavne argumente o feminizmu kao moralnoj policiji

uto, 10/10/2023 - 09:08

Hamas, Izrael, svijet: Bolne istine i brutalni interesi

Impressum

Forum.tm | Nakladnik: neprofitna udruga Dom kulture Zagreb | Adresa:
Nova cesta 115,
10000 Zagreb | email: domkulturezagreb@gmail.com | Uredništvo: Dom
kulture Zagreb

TKO? Neprofitna udruga Dom kulture **ŠTO?** Forum.tm, prostor za slobodne ljude i one koji to žele postati **KADA?** Jučer, danas, sutra **GDJE?** www.forum.tm **ZAŠTO?** Da bi stvari bile jasnije

Veronika Rešković dobitnica je nagrade "Marija Jurić Zagorka" za

internetsko novinarstvo u 2014. godini, koju dodjeljuje Hrvatsko novinarsko društvo, za seriju tekstova objavljenih na Forum.tm-u.

Portal Forum.tm financijski podupire Agencija za elektroničke medije

Oleg Maštruko dobitnik je nagrade "SAP Božo Težak" za najbolji tekst s područja informatike i komunikacija u 2014. godini. Tekst "[Od Milanovićevih sastanaka po SAD-u korist bi možda mogle imati isključivo tvrtke koje posluju s državom](#)" objavljen je na Forum.tm-u.